

# KEFALONIJA – ŽELVJI OTOK

// Al Vrezec, Petra Vrh Vrezec

*Pri izbiranju poletnih dopustniških potovanj se nam navadno na spletnih straneh mnogih turističnih agencij usujejo ponudbe za mnogotere grške otoke, bodisi z egejske ali ionske strani. Turistični opisi na hitro opevajo to ali ono otoško značilnost ter v isti sapi poudarjajo bajne plaže, sredozemski utrip nočnega življenja, slastni zaziki in možnosti za vse sorte vodnih vragolij, potem pa na dolgo in široko o urejenosti apartmajev, njih zvezdicah in drugih tako ali drugače mamljivih hotelskih storitvah. Lahko bi rekli, da so si otoki podobni kot jajce jajcu. Pa vendar, v naravo zazrti popotnik bo skušal dobro pretehtati, kje se bo lahko naužil eksotičnosti tamkajšnje narave, mimo plažnega vrveža, hotelskega gostoljubja in restavracijskega posedanja.*



## ZNAČILNOSTI DEŽELE:

Površina: **786,6 km<sup>2</sup>**

Glavno mesto: **Argostoli**

Št. prebivalcev: **35.801**  
(46/km<sup>2</sup>)

## GRŠKA KORNJAČA

(*Testudo hermanni*), pravi sredozemski element

foto: **Al Vrezec**





Narodni park Aenos je znan po fantastičnem pragozdu kefalonske jelke (*Abies cephalonica*). Na vsakem koraku se vidi, da tod že vsaj 50 let in več ni pela gozdarska žaga. Vsenaokrog so starodavne jelke orjaških velikosti, polno odmrlih debel, prevrtanih od vsakovrstnih ličink hroščev in drugih žuželk.



foto: Al Vrezec

**I**n tako nas je nekega poznega avgustovskega poletja pot zanesla na ionski otok Kefalonijo. Sicer zelo prodajana destinacija z rajsko plažo Myrtos, a s posebnostjo, goro Aenos, na kateri naj bi v odmaknjem rezervatu prebival belohrbti detel (*Dendrocopos leucotos*). Ta na pol bajka, na pol resnica je bila za nas dovolj velik raziskovalno-pustolovski izziv za obisk tega drugega največjega ionskega otoka. No, in kaj smo tam našli?

### **BAJESLOVNI DETEL V STARODAVNEM GOZDU**

Zapodimo se najprej kar na goro Aenos. Hiter oris iz spletnega učenjaka je, da gre za kar 1628 m visoko



**RJAVOGLAVEGA SRAKOPERJA**  
(*Lanius senator*) lahko vidimo praktično povsod po Kefaloniji.

foto: iStock



Na gori Aenos se pojavijo tudi sredozemski posebneži, kakršen je **JUŽNI SOKOL** (*Falco biarmicus*).

foto: iStock



Na peščene plaže glavate karete kljub turistični vsiljivosti še vedno prihajajo odlagati jajca. foto: Al Vrezec



Številne ličinke velikega kozlička **KOVAČA** (*Ergates faber*) nakazujejo na okolje, primerno za detle in žolne.

foto: Al Vrezec



Nočni lovec s peščenih plaž, **GLADKI ROVAR** (*Scarites leavigatus*)

foto: Al Vrezec



V Argostolskem pristanišču namesto galebob krmijo z ribami **GLAVATE KARETE** (*Caretta caretta*).

foto: Al Vrezec



#### ZANIMIVE VRSTE RASTLIN IN ŽIVALI:

- kefalonska jelka** (*Abies cephalonica*),
- kefalonska vijolica** (*Viola cephalonica*),
- ionska lepnica** (*Silene ionica*),
- kefalonsko mačje uho** (*Ophrys cephalonica*),
- monarh** (*Danaus chrysippus*),
- grška kornjača** (*Testudo hermanni*)
- glavata kareta** (*Caretta caretta*),
- rečna sklednica** (*Mauremys rivulata*),
- kačji skink** (*Ablepharus kitaibelii*),
- peloponeški slepec** (*Anguis cephalonica*),
- Blasijev podkovnjak** (*Rhynolophus blasii*),
- buldoški netopir** (*Tadarida teniotis*)

#### IZUMRLE ŽIVALI:

- belohrbti detel** (*Dendrocopos leucotos*),
- črna žolna** (*Dryocopus martius*)

goro, na kateri je bil leta 1962 ustanovljen narodni park, znan po divjih ali, bolje rečeno, podivjanih konjih (*Equus caballus*) in pragozdu kefalonske jelke (*Abies cephalonica*). Slednja je sicer razširjena po večjem delu Grčije, a je bila opisana prav iz Kefalonije. Ta iglasti pragozd sredi Sredozemlja naj bi bil dom belohrbtega detla, ki naj bi si tod delil življenjski prostor s črno žolno (*Dryocopus martius*). To pa sta tudi edina dva plezalca, znana z otoka. Za oči naravovarstvenika je gozd fantastičen. Na vsakem koraku se vidi, da tod že vsaj 50 let in več ni pela gozdarska žaga; vse naokrog so starodavne jelke orjaških velikosti, polno odmrlih debel, prevrtanih od vsakovrstnih ličink saproksilnih hroščev in drugih žuželk. Pogled v razpadajoča debela je hitro razkril glavnega ekosistemskega inženirja, vezanega na odmrli les. To je za prek palca velik hrošč kovač (*Ergates faber*), katerega velike ličinke vrtajo v odmrli debla iglavcev. Idealen plen za večje detle in žolne, bi rekli. Kljub velikemu pričakovanju in ornitološkemu naprežanju pa naše iskanje ni rodilo zelenih sadov. Morda je za to kriv pozni avgustovski datum, vsekakor neprimeren za opazovanje detlov in žoln, morda pa ima zadeva še malo bolj pesimistični razlog. Na videz idealen gozd morda ni bil dovolj, da sta belohrbti detel in črna žolna na otoku tudi obstala, saj se od začetka 90ih let 20. stoletja s tema dvema vrstama na Kefaloniji ni srečal nihče več. Vsekakor ostajata belohrbti detel

in črna žolna izziv novim ornitopustolovcem, ki bi otok obiskali v primernejšem spomladanskem času. Gora Aenos pa je danes bolj znana po ujedah in sokolih. Sami smo opazovali le sokola selca (*Falco peregrinus*), sicer pa se tod pojavljajo tudi takšni sredozemski posebneži, kot so rjasta kanja (*Buteo rufinus*), kratkonogi skobec (*Accipiter brevipes*) in južni sokol (*Falco biarmicus*).

#### SOBIVANJE ŽELV IN LJUDI

Resnici na ljubo je v poznem poletju zanimivejše nižavje, zlasti nekoliko stran od človeškega vrveža, kjer je dokaj pogost rjavoglavi srakoper (*Lanius senator*), ki ga lahko vidimo praktično povsod po Kefaloniji. Celo malo obljudene plaže lahko postrežejo s svojimi biodiverzitetnimi zanimivostmi. Kefalonija je namreč eden najsevernejših sredozemskih otokov, kamor na peščene plaže še prihajajo glavate karete (*Caretta caretta*) odlagati jajca. Grški naravovarstveniki so glede karete še posebej skrbni, saj želvja gnezda primerno ogradijo in označijo, da jih turistični kopalci ne bi pomendrali ob svojem nezdravem poležavanju na žgočem soncu. Plaže z želvji gnezdi so prav poseben prizor, primer, kako je možno sobivanje med izjemno občutljivo kareto in turističnim vrvežem. No, vsaj zdi se tako. Karete so na Kefaloniji pravzaprav prava znamenitost in ena glavnih turističnih atrakcij največjega



Sladkovodno močvirje pri naselju Livadi buhti od pernate in nepernate biotske pestrosti.

foto: **AI Vrezec**



**REČNA SKLEDNICA** (*Mauremys rivulata*) je balkanski endemit in zelo številčna vrsta močvirja Livadi.

foto: **AI Vrezec**

otoškega mesta Argostoli. V mestnem pristanišču so tamkajšnji ribiči in gostinci karete navadili na ribje ostanke, ki jim jih redno mečejo v vodo. S kareto se tako srečamo kar s pomola, ko išče hrano. Število karete redno spremljajo in v argostolski pristan naj bi zahajalo 20 do 30 karete, nekatere med njimi so zares orjaške. Čeprav peščena plaža ornitologu ponuja le tu in tam kak izziv, denimo kratkoprstega škrjančka (*Calandrella brachydactyla*), pa je nočni sprehod po plaži s svetilko v roki še prav posebej zanimiv. Ponoči iz vode zlezejo nekatere rakovice, še bolj zanimivi pa so skoraj dva centimetra veliki hrošči gladki rovarji (*Scarites leavigatus*). Čez dan ti plenilci preždiyo v peščenih rovih, ki si jih izkopljejo sami, ponoči pa pridejo na plano in oprezajo za plenom.

## ŽELVJE MOKRIŠČE

V poznem avgustu je selitev ptic že v največjem teku, zato je primeren obisk sladkovodnih ali brakičnih močvirij. Prav posebno je dokaj veliko močvirje blizu naselja Livadi, ujeta med kamnito sredozemsko pustoto gore Kasteli in morjem. Mokrišče je ornitološko zanimiva preletna točka za mokože (*Rallus aquaticus*), zelenonoge martinice (*Tringa nebularia*) in druge vodne vrste, a je tudi napajališče za nekatere gnezdilce, kot so rdeče lastovke (*Cercopis daurica*), čebelarji (*Merops apiaster*) in

kotorne (*Alectoris graeca*). A pozor! Nevedna lahko miselnost je na otok pripeljala tudi turško kotorno (*Alectoris chukar*), ki se je na Kefaloniji udomačila in s križanjem ogroža domorodno kotorno. Sladkovodno močvirje pa je zanimivo še zaradi nekaterih nepernatih prebivalcev. V okoliški makiji smo našli na grške kornjače (*Testudo hermanni*). Našli smo celo prevrnjenega samca, ki je v spomladanskih bojih omagal in obležal v znak, kjer ga je pokončalo žgoče sonce. V mehki mivkasti brežini močvirskega raja je vse polno želvjih gnezd, ob katerih je najti prazne jajčne lupine, bodisi oplenjene bodisi izvahljene. Vendar pa tod jajc ne zakopavajo le kornjače, pač pa še ena želva. Ta prileze odlagati jajca iz vode in sladkovodno močvirje je njen pravi dom. Rečna sklednica (*Mauremys rivulata*) je nekoliko večja od naše sklednice in je balkanski endemit. V nasprotju s pticami za želvja jajca poskrbi sonce, saj se trdoglave matere po skrbnem zakopavanju za naraščaj ne menijo več. Saj pravijo, da so želve otroci sonca in nič čudnega ni, da je prav sončna Grčija z njimi najbogatejša evropska dežela.

## ZANIMIVE VRSTE PTIC:

**kačar** (*Circaetus gallicus*),  
**kratkonogi skobec** (*Accipiter brevipes*),  
**rjasta kanja** (*Buteo rufinus*),  
**južni sokol** (*Falco biarmicus*),  
**kotorna** (*Alectoris graeca*),  
**čuk** (*Athene noctua*),  
**kratkoprsti škrjanček** (*Calandrella brachydactyla*),  
**rdeča lastovka** (*Cercopis daurica*),  
**mejačica** (*Cercotrichas galactotes*),  
**sredozemski kupčar** (*Oenanthe hispanica*),  
**bledi vrtnik** (*Hippolais pallida*),  
**oljčni vrtnik** (*Hippolais olivetorum*),  
**črnogrla penica** (*Sylvia rueppelli*),  
**rjavoglavi srakoper** (*Lanius senator*),  
**balkanski strnad** (*Emberiza caesia*),  
**črnoglavi strnad** (*Emberiza melanocephala*)

## VIRI:

- HANDRINOS, G. & AKRIOTIS, T. (1997): The Birds of Greece. – Christopher Helm, A & C Black, London.
- PHITOS, D., KAMARI, G., KATSOUNI, N., MITSAINAS, G. (2015): The Mt. Aenos of Cephalonia island. History, physiography, biodiversity. – Management body of the National Park of Mt. Aenos, Cephalonia.
- SPEYBROECK, J., BEUKEMA, W., BOK, B., VAN DER VOORT, J. (2016): Field Guide to the Amphibians and Reptiles of Britain and Europe. – British Wildlife Field Guides, Bloomsbury, London.